

-בלמ"ס-

המטה	המבצעים	הכללי
אגף	247	247
מערך	צה"ל	צה"ל
לשכת	דובר	צה"ל
טל':	דובר	03-123-1234
פקס:		03-123-1234
10	אפריל	2023
י"ט	ניסן	תשפ"ג

שלום רב,

הנדון: בקשתך למידע בנושא אירועי זיהום סביבה ונהלי טיפול בחומרים מסוכנים ודלקים
שלך: בקשת חופש מידע מיום 14 בפברואר 2022

1. להלן התייחסות צה"ל לבקשתך, לאחר בדיקה מול הגורמים המקצועיים, בהתאם לסעיפי הבקשה.
2. מצורף כנספח המידע המבוקש בבקשתך נכון ליום 05/09/2022 בנושא דיווחי זיהום ים וזיהום קרקע אשר דווחו במוקד הגנת הסביבה המטכ"לי באג"ת משנת 2018 ועד 05/09/2022, ופירוטם.
3. ביחס לשנים 2016-2017, לאחר בדיקה לא נמצאו הנתונים המבוקשים. משכך, בקשתך לקבלת המידע האמור ביחס לשנים אלה, נדחית בהתאם לסעיף 8(3) לחוק חופש המידע התשנ"ח-1998 (להלן "החוק").
4. ביחס לבקשתך לפירוט העלויות, אין בידנו ריכוז עלויות, דוחות והליכים. על כן בקשתך נדחית על פי סעיף 8(3) לחוק.
5. על החלטה זו ניתן להגיש עתירה לבית המשפט לעניינים מנהליים בתל אביב.
6. בברכה,

מוסקוביץ	צופיה	סא"ל,
ומבצעים	אסטרטגיה	רע"ן
צה"ל	דובר	מערך

מניעה וטיפול בזיהומי קרקע ומקורות המים עילי ותחתי כתוצאה משימוש בדלק/שמן

מינרלי בצה"ל

כללי

1. דלק/שמן ומוצריו מהווים גורם מזהם עיקרי של קרקע ומקורות מים עילי ותחתי במדינת ישראל.
2. שימושים בצה"ל לדלק/שמן הינם מגוונים : תחבורה, חימום, סיכה וכד'.
3. ליטר אחד של דלק/שמן יזהם מיליון ליטר מי תהום.
4. ע"פ חוק המים, התשי"ט-1959 ותקנות המים (מניעת זיהום מים) חל איסור לנקוט בפעולה אשר גורמת או עשויה בעתיד הרחוק לגרום לזיהום מקורות מים עילי ותחתי. כמו כן יש להתעדכן בחקיקה המתהווה ובשינויים בחוק, המחייבים נקיטה בפעולות נוספות למניעה וטיפול בזיהומי דלק/שמן.
5. בהתאם לכך חלה החובה למנוע ולטפל בשפך דלק/שמן לקרקע, למים ולמערכות הביוב, שכן בדרך זו יגיעו המזהמים למקורות המים.
6. הוראה זו יש לקרוא במקביל להוראות :
 - א. הוראת קלי"ר 11.04.03.
 - ב. הוראת קלי"ר 11.02.09.
 - ג. הוראת קלי"ר 11.02.07.
 - ד. הוראת קלי"ר 11.01.12.
 - ה. הוראת קלי"ר 08.01.09.
 - ו. הק"א אט"ל 13.04.

מטרה

7. מטרת הוראה זו הן :
 - א. להנחות על אמצעים ושיטות למניעה וטיפול במפגעים סביבתיים בנושא דלק/שמן.
 - ב. להנחות בנושא טיפול במפגעים סביבתיים בתחום הדלק/שמן.
 - ג. להנחות בנושא אחסון פריטים בעלי פוטנציאל זיהום, וטיפול בפסולת מזוהמת כתוצאה משימוש בדלק/שמן.

הגדרות

8. מיכל דלק- כל מיכל שייעודו לשמש לאחסנת דלק.

9. מפריד דלק/מים- מערכת להפרדת דלק ממים.
10. סופגנים/סופחנים- אביזרים לספיגת דלק במקרה של שפך.
11. מאצרה- מיכל הגינה עבור מיכלי דלק, המונע משפכי דלק להגיע לקרקע.
12. תשטיף- נוזל המכיל מים ודלק.

מניעת שפכי דלק/שמן

13. בכל יחידה ימונה ע"י מפקד היחידה, אחראי (קצין נגד או אע"צ) על מניעה וטיפול בזיהומי דלק/שמן בנע"ת. באחריות בעל תפקיד זה :
 - א. להכיר את כלל המסמכים הישימים וההוראות המופיעות בהוראה זו.
 - ב. אחת לשבוע תבוצע ביחידה בדיקה חזותית לוידוא היעדר תקלות הגורמות לנזילות דלק/שמן, שמקורן במכלי הדלק ביחידה, צנרת הדלק, מערכות הניפוק, מערכות אחסון דלק/שמן, כולל מתקנים ייעודיים כגון דס"ל בח"א ומערכות סולר בח"י, משטחי עבודה בסדנאות בתי מלאכה, נשקיות וכו'.
 - ג. קיום תיעוד ובקרה על ביצוע בדיקה זו.
14. בהתגלה תקלה הגורמת לשפך דלק/שמן לסביבה יש לנקוט בפעולות המתבקשות למניעת המשך הזיהום (סגירת ברזים, עצירת תהליכים, שימוש באמצעי איסוף וכו'), ולטפל בזיהום הנוצר כמפורט בפרק "טיפול בשפכי דלק" (סעיפים 55-51) בהוראה זו.

מיכלי דלק

15. מניעת זיהום ממכלי הדלק תעשה כלהלן :
 - א. החסנה תחתית- מיכלי דלק תת קרקעיים אשר יוטמנו בקרקע, יהיו בעלי דופן כפולה בלבד. אופן ההטמנה והוראות הבטיחות על פי הוראת קל"ר 11.04.03, פרק ג'- החסנת דלק במכלי צובר.
 - ב. החסנה עילית- מכלי דלק על קרקעיים יוצבו בתוך בריכות איסוף (מאצרה) כמפורט הוראת קל"ר 11.04.03, פרק ג'- החסנת דלק במכלי צובר. בריכת האיסוף מיועדת לכך שבמקרה של קריסת המיכל או נזילה ממנו, ייאגר כל מלאי הדלק מהמיכל בתחומה ויימנע זיהום דלק.
 - ג. ניקוז הנוזל מהמאצרה לא יבוצע, אלא לתוך מפריד דלק/מים או לאמצעים מתאימים המושברים על ידי מרכז דלק. אחריות הניקוז על היחידה. הניקוז יתבצע בפיקוח האחראי היחידתי בלבד.
 - ד. במידה ויש הצטברות נוזלים בתוך המאצרה על היחידה לפעול ע"פ השלבים הבאים :
 - 1) במידה והכמות הנוזלים קטנה וצפה על פני המים, יש להשתמש באמצעי ספיחה לספיגת דלק. לאחר הספיגה יש לנקז את המאצרה.

2) במידה וכמות הנוזלים גדולה ויש אמולסיות, על היחידה להעביר תקציב ליחידת הבינוי לצורך הזמנת ביובית, או לחלופין להעביר תקציב למרכז דלק לצורך שאיבת הנוזלים.

3) קיימת אופציה להתקנת גגון מעל המאצרה בתקצוב היחידה.

ה. כל מיכל דלק/שמן וצנרת דלק תת קרקעיים ייבדקו בבדיקת אטימות אחת ל – 5 שנים באמצעות הגורם המאחזק. אופן הבדיקה יהיה ע"פ הנחיית מחלקת צי"ל.

ו. כל מיכל דלק/שמן תת קרקעי יכלול את אחד מאמצעי הבקרה הבאים לזיהוי דליפת דלק :

1) מכלים בעלי דופן כפולה – מתקן זיהוי דליפה ייעודי בתווך בין שתי הדפנות.

2) מכלים בעלי דופן אחת בלבד – יותקנו פיאזומטרים ע"פ הנחיות המשרד להגנת הסביבה.

ז. אחת לשבוע יבדקו אמצעי הבקרה של מכלי הדלק (באחריות בעל תפקיד שהוגדר ע"י מפקד היחידה בסעיף 7) ע"מ לוודא כי אין דליפה מהמיכל, ע"פ ההנחיות המפורטות בהוראת קל"ר 11.02.09 ("תחנות דלק יחידתיות"). תוצאות הבדיקות יתועדו וישמרו ביחידה למשך 7 שנים לפחות.

ח. בכל מיכל דלק/שמן נדרש התקנת מנגנון למניעת גלישת יתר בעת מילוי ע"פ הנחיית מחלקת צי"ל.

ט. מילוי מיכל ייעשה בנוכחות נציג היחידה המוסמך ע"י מרכז דלק כ – "מורשה חתימה", כמפורט :

1) לפני תחילת המילוי יש לוודא (באמצעות המדיד) כי במיכל קיים נפח פנוי לקליטת כל הדלק שהוזמן/שנמצא בתא המכלית (למעט מכלים שמילויים נעשה באמצעות "אקדח תדלוק").

2) במידה ולמיכל לא קיים מנגנון למניעת גלישת יתר, יש לפעול באופן הבא : יש לפקח על תהליך המילוי ולוודא כי אין גלישת דלק מפתחי המיכל עקב מילוי יתר. במידה ומתחילה גלישת דלק/שמן מפתחי המיכל יש לעצור במייד את התדלוק ולטפל בשפך הדלק כמפורט בפרק "טיפול בשפכי דלק" (סעיפים 51-55) בהוראה זו.

3) בעת ניתוק צינור המילוי של המכלית ממיכל הדלק/שמן יש לוודא כי שאריות דלק מהצינור ירוקנו לכלי קיבול (דלי וכד'), ולא יישפכו מסביב. שאריות אלו יש להעביר למיכל (דרך פתח המילוי) או לחבית הניקוזים שבתחנה (כמפורט בסעיף יי להלן).

4) בכל מקרה של תקלה הגורמת לשפך דלק/שמן יש להפסיק את פעולת המילוי, לזמן את מרכז הדלק/בסיס הדלק המרחבי לתיקון התקלה, ולטפל בשפך הדלק/שמן במקביל כמפורט בפרק "טיפול בשפכי דלק" (סעיפים 51-55) בהוראה זו.

י. ניקוז מכלי דלק ייעשה למפריד דלק / מים או לתוך חבית ריקה ותקנית, המושברת ע"י מרכז דלק בלבד, שתוצב בקרבת התחנה (אין לשפוך לסביבה את הנוזל המנוקז ממיכל הדלק). חביות מלאות יפונו בתאום עם בסיס הדלק המרחבי.

מערכות לניפוק דלק

16. ניפוק דלק/שמן יבוצע באמצעות אמצעים תקינים בלבד המושברים ע"י מרכז דלק או מצל"ח, והמאושרים לשימוש ע"י אט"ל/מחלקת צי"ל.
17. בעת תדלוק כלי רכב, במידה ואין משטח בטון ומערכת ניקוז בתחנה, יש להניח שטיח ספיגה או כל אמצעי תקני המושבר ע"י מרכז דלק ולהקפיד לא לשפוך דלק/שמן סביב הכלי.
18. בכל זמן התדלוק על פיית התדלוק להיות בתוך פתח התדלוק של הכלי. אין לשפוך דלק לתוך פתח התדלוק של הכלי "מרחוק".
19. כאשר משתמשים במשאבה ידנית לביצוע התדלוק והפייה אינה יציבה על פתח תדלוק הכלי, יבוצע התדלוק ע"י שני אנשים כאשר אחד אוחז בידית התדלוק והשני מפעיל את המשאבה.
20. בתום התהליך חובה להחזיר את פיית התדלוק למקומה המיועד על או בסמוך למשאבה.
21. יש להשתמש במאצרה נפרסת או אמצעי למניעה אחר המושבר ע"י מרכז דלק למילוי מיכליות דלק בשטח.
22. מילוי מכליות דלק ייעשה ע"פ הו"ק 11.02.07.

אחסון דלק / שמן בכלי קיבול

23. ככלל, אחסון דלק ומוצריו בכלי קיבול ייעשה בתוך מאצרה כמפורט בהו"ק 11.04.03, פרק ב'-החסנת דלק בכלי קיבול.
המאצרה תכלול ברז ניקוז, אשר יישמר סגור בכל עת כשהוא מאובטח במנעול. פתיחת הברז תתבצע לצורך ריקון מי גשמים שיצטברו במאצרה בלבד ובפיקוח האחראי היחידתי על מניעת זיהומי דלקים ושמנים.
24. במשך אחסנתם עלולות להתפתח בכלי הקיבול נזילות כתוצאה מפגיעות פיזיות והתעייפות החומר. לפיכך יש לבצע בדיקה שבועית לגילוי מפגעים כמפורט בסעיף "מניעת שפכי דלק/שמן" לעיל. במקרה של דליפה יש לפעול כמפורט בהו"ק 11.04.03, פרק ב'-החסנת דלק בכלי קיבול (סעיפים 57-60).
25. הטיפול בדלק שנשפך יהיה בהתאם למפורט בפרק "טיפול בשפכי דלק" (סעיפים 55-51) בהוראה זו.

סדנאות / בתי מלאכה / מרכזי טיפולים

26. העבודה בסדנאות ובתי מלאכה כוללת בין השאר טיפולים ותיקונים של חלקי מנוע ומערכות ממכונות, החלפת שמן משומש ברכבים/רק"מים, משיחת חלקים ממכונים שונים בשמני סיכה, פירוק, הרכבה, ניקוי, עיבוד שבבי, הרצה ועוד. לפיכך סדנאות ובתי מלאכה בצה"ל הינם אחד הגורמים המשמעותיים ביותר לזיהום קרקע תהום ומקורות המים עילי ותחתי.
27. יש למנוע משמנים / דלקים / תשטיפים המשמשים את התהליכים הנ"ל, להגיע אל מערכות ביוב, ניקוז וקרקע.
28. יש לוודא קיום אמצעי ספיגה וספיחה תקינים, המושברים ע"י מרכז דלק (ראה נספח), למקרה של שפך.

איסוף דלק ושמן משומש

29. איסוף שמן משומש יעשה בהתאם להוראת קל"ר 11.01.07.
30. החלפת שמנים בכלי רכב/רק"מ תיעשה במתקני אחזקה בלבד, למעט במקרים בהם לא ניתן לשנע את הכלי ויש לתקנו בשטח. במקרים אלו יש לאסוף את כל הדלק / שמן המוחלף לתוך כלי איסוף, ולהקפיד לא לשפוך דלק/שמן סביב הכלי תוך שימוש באמצעים למניעת זיהום המושברים ע"י מרכז דלק (ראה נספח).
31. שמן, שירוקן מכלי רכב/רק"מ, ייאסף לתוך כלי קיבול, ויועבר למיכל אגירת שמן משומש מרכזי או לחבית שתסומן כ – "שמן משומש" במתקן האחזקה.
32. דלק, שירוקן מכלי רכב/רק"מ ייאסף לתוך כלי קיבול, ויועבר למיכל אגירת דלק ניקוזים מרכזי או לחבית שתסומן כ – "דלק ניקוזים" במתקן האחזקה.
33. שאיבת מכלי שמן משומש/דלק ניקוזים מלאים תיעשה ע"י מרכז הדלק/בסיס דלק המרחבי.
34. יש לשמור ביחידה תיעוד על פינוי שמן משומש ודלק ניקוזים לאתר מורשה באמצעות מרכז הדלק.
35. אחריות ווידוא פינוי לאתר מורשה הינה של היחידה המפנה – "אחריות משלח".
36. מידע על מערכות לאיסוף שמן/דלק ניתן למצוא בהוראת קל"ר 11.01.12, לכל מידע נוסף יש לפנות למרכז הדלק.
37. בסיום יום עבודה יש למדוד את כמות השמן המשומש / דלק הניקוזים שנאספה במיכל איסוף השמן/הדלק באמצעות המדיד, ולהזמין שאיבה מבסיס הדלק המרחבי ע"פ צורך (יש לקחת בחשבון את זמן התגובה של בסיס הדלק לביצוע השאיבה ולוודא שיישאר נפח פנוי במיכל איסוף השמן/הדלק לקליטת שמן/דלק שיועבר למיכל עד למועד זה).

טיפול בתשטיפים

38. חל איסור מוחלט לשטוף שפכים מאזור העבודה באמצעות מים למערכת הביוב (הטיפול בשפכים יפורט בהמשך בפרק "טיפול בשפכי דלק"), אלא למפריד דלק – מים/שמן – מים תקני ומאושר בלבד.
39. יש לבצע שימוש שוטף בסופחני דלק תקינים המושברים ע"י מרכז דלק (כמפורט בנספח) לאיסוף טפטופי דלק/שמן פוטנציאליים בעת טיפול במערכות ממונעות.
40. שימוש בממיסי דלקים מרוכזים ("דגריסרים") ייעשה תחת ההגבלות הבאות:
- א. אין להשתמש בממיסי דלקים כאמצעי לנטרול שפכי דלק גדולים אלא רק כאמצעי ניקוי של מנועים ומערכות ממונעות או לניקוי משטחים הספוגים בדלק/שמן.
 - ב. לאחר השימוש בדגריסר יש לאסוף את האמולסיה הנוצרת בעזרת אמצעים סופחים או בעזרת משאבה (לצורך כך קיים מגוון פריטים תקינים המושברים ע"י מרכז דלק – נספח א').
 - ג. אמצעי ספיגה משומשים יטופלו כמפורט בסעיפים 43-46 להלן. אמולסיה שנשאבה באמצעות משאבה תועבר לחבית יעודית, אשר תועבר להמשך טיפול ע"י מרכז דלק.
 - ד. יש לשמור ביחידה תיעוד על פינוי האמולסיה לאתר מורשה באמצעות מרכז הדלק.
 - ה. אחריות ווידוא פינוי לאתר מורשה הינה של היחידה המפנה – "אחריות משלח".
- ו. חל איסור מוחלט לשטוף את האמולסיה הנוצרת למערכת הביוב, שכן היא עדיין מכילה חומרים רעילים ומזהמים.
- ז. כמו כן אין לשטוף האמולסיה למפריד דלק / מים, שכן ההפרדה בין דלק למים לא תהיה מושלמת, עקב העובדה שחלקיקי הדלק המפורקים המרכיבים את האמולסיה מסיסים במים.
41. בסיום עבודה בסדנאות / בתי מלאכה / מרכזי טיפולים יש לבצע בדיקה חזותית לאיתור שפכי דלק/שמן.
42. תחזוקת מפריד שמן/דלק מים:
- א. בסיום יום עבודה יש למדוד את כמות הדלק/שמן שנאספה במפריד באמצעות המדיד, ולהזמין שאיבה מהגורם המאחזק ע"פ צורך (יש לקחת בחשבון את זמן התגובה של הגורם המאחזק לביצוע השאיבה ולוודא שיישאר נפח פנוי במפקיד לקליטת שאריות דלק/שמן שיצטברו עד למועד זה).
 - ב. יש לנקות את המפריד מהבוצה הנאגרת בתחתיתו באמצעות הגורם המאחזק בהתאם למפרט ולתנאי ההתקשרות ולפחות אחת לחצי שנה.
- נשקיות ועמדות שימון נשק**
43. תחת מעמדי אחסנת הנשקים יש להציב אמצעי ספיחה וספיגה המנופקים ע"י מרכז הדלק/מדור הגנ"ס לאיסוף כלל טפטופי השמן.

44. יש לבצע שימוש שוטף בסופחני דלק תקניים המושברים ע"י מרכז דלק (כמפורט בנספח) לאיסוף טפטופי השמן בעת איחסון נשקים בכנות.

45. עמדות שימון נשקים :

א. עמדות שימון הנשקים יוצבו ע"ג משטחים אטומים לחלחול שמן/דלק (בהתאם להנחיות מחלקת צ"ל) ועל גבי מאצרה תקנית בלבד.

ב. את התערובת המשומשת לניקוי נשקים מאמבטיות בעמדות הטיפול יש לאסוף לתוך חבית ריקה ולפנותה למרכז דלק. יש לשמור ביחידה תיעוד פינוי לאתר מורשה.

טיפול בפריטים ובפסולת מזוהמת בדלק/שמן

46. ביחידות צה"ל קיימת פסולת הספוגה בדלקים ושמנים או המכילה שאריות דלקים ושמנים שמקורה בעבודה השוטפת בסדנאות הרכב, עמדות הגנרטורים, עמדות תדלוק הרכבים, נשקיות ועוד.

47. בכלל זה, מוצרים כגון סמרטוטים, מטליות ספיגה למניחה, מסנני דלק ושמן, חלקי מכללים אשר באו במגע עם דלק וכו'.

48. בהתאם לשיטת הטיפול הנדרשת והמפורטת בסעיפים הבאים, סווגה הפסולת לקב' שונות כמפורט להלן :

תאור / הערות	תכולה
בקב' זו יכללו חלקי משאבות, מנועים, צנרת וכו' אשר באו במגע עם דלק/שמן ובשל כך עשויים לכלול שאריות מזעריות של דלק/שמן.	חלקי מערכות שונות שבאו במגע עם דלק/שמן
אמצעי ספיחת דלק תקניים אשר שמשו לספיחת דלק/שמן טרי ומשומש .	אמצעי ספיגה וספיחה תקניים המושברים ע"י מרכז דלק
סמרטוטים, פלנליות וכו'	פריטים המשמשים לניגוב דלק/שמן
1. מסנני דלק ושמן למערכות ממונעות המורכבים מבית מסנן ואלמנט סינון כיח' אחת מושלמת. 2. מדובר בקרביים של מסננים המשמשים במערכות דלק והמוחלפים בעת טיפולים תקופתיים. 3 פחי שמן לאחר שימוש המכילים שאריות שמן משומש אן נקי.	1. מסננים מושלמים 2. קרביים של מסנני סולר ודס"ל 3. פחי שמן
מיכלי פלסטיק המכילים שאריות שמן משומש או נקי	מיכלי פלסטיק לשמנים

49. שיטת הטיפול בקבוצות הפסולת השונות תהיה כלהלן :

א. ככלל חלה חובה לאסוף ביחידה פסולת ופריטים המזוהמים בדלקים ושמנים.

- ב. אחסנת הפריטים ביחידה ובמרכז הלוגיסטי תעשה באחת מהאפשרויות הבאות :
- 1) ע"ג משטחי בטון ואו כל משטח אחר האטום לחלחול דלק/שמן (בהתאם להנחיות מחלקת צי"ל) המנוקז למפריד דלק/מים.
 - 2) בתוך כלי קיבול אטום לחלחול דלקים בעל מכסה אטום לנוזלים או הנמצא בעמדה מקורה.
 - 3) בתוך מאצרה העונה לדרישות המפורטות בסעיף 17 בהוראה זו.
- ג. פינוי כלל קבוצות הפסולת בטבלה לעיל ייעשה באמצעות מרכז דלק. יש לשמור תיעוד ביחידה על פינוי לאתר מורשה.
- ד. בכל מקרה אין להשליך פסולת מהטבלה לעיל לאשפה הרגילה.
- ה. פחי שמן ומיכלי פלסטיק ששימשו לאחסון שמן נקי בלבד ניתן למכור באישור מרכז הדלק ומנהל הבטיחות.

הובלה ואחסון מכללים

50. לקבוצה זו שייכים מכללים ומערכות המכילים דלקים ושמונים כגון חטיבות כוח, מנועים, חלקי מנופים, גרוטאות רכב וכיוצ"ב.
51. ככלל אין להוביל מכללים מלאים בשמן/דלק או בנוזל מזהם אחר ללא מאצרה או אמצעי אגירה אחר.
52. במשך אחסנתם נשפך / מטפטף השמן או כל נוזל מזהם אחר בסביבתם, וגורם לזיהום סביבתי מצטבר בלתי מבוטל.
53. לפיכך, אחסון מכללים הנ"ל יעשה תוך נקיטת האמצעים הדרושים לאיסוף שפכי הדלק / שמן ולמניעת זיהום סביבתי, כדוגמת הפתרונות המפורטים להלן :
- א. מקורה ע"ג משטח אטום לחלחול או אמצעי ספיחה וספיגה המנופקים ע"י מרכז הדלק/מדור הגנ"ס (ראה נספח) תוך כדי הקפדה על שגרת החלפה של אמצעים אלו.
- ב. ע"ג משטחי בטון (בהתאם להנחיות מחלקת צי"ל) המנוקזים למפריד דלק/מים.
- ג. בתוך מאצרה העונה לדרישות המפורטות בסעיף 17 בהוראה זו.

טיפול בשפכי דלק

54. חלה חובת דיווח על כל שפך דלק/שמן שנפחו מעל 100 ליטר או כל שפך משמעותי אחר, לגורמים הבאים :

- א. הממונה האחראי היחידתי כמפורט בסעיף 7.
- ב. קצין לוגיסטיקה יחידתי.
- ג. רמ"ד הגנת הסביבה הפיקודי שידווח לר' מנהל הבטיחות ור' מנהל הגנת הסביבה.

55. ככלל תחקיר ודיווח ייעשה ע"פ הק"א אט"ל 13.04 .

56. על כל מפקד יחידה ואו על הממונה האחראי כמפורט בסעיף 7 חלה חובה לנהל יומן אירועים בו יהיו מפורטים כל אירועי השפך, אשר התרחשו ביחידתו. ביומן זה יצוינו הפרטים הבאים : סוג הדלק/שמן

שנשפך, כמות השפך, המיקום המדויק בו ארע המקרה וסוג האתר : קרקע חשופה, משטח בטון או משטח הכולל שכבה אטומה לחלחול דלק/שמן.

57. טיפול בשפכי דלק ע"ג קרקע מוצקה (משטחי בטון / אספלט)

א. שפכי דלק/שמן יש לספוג ולאסוף באמצעות סופגנים/סופחנים (פריטים תקניים המושברים ע"י מרכז דלק).

ב. במידה וקיימת ביחידה תשתית ניקוז ומפריד דלק/מים, ניתן לשטוף את שאריות השפך לאחר הספיגה באמצעות מים לתוך המפריד (ובתנאי שנפח השפך אינו גדול מהנפח הפנוי במפריד).

ג. במידה ולא קיימת ביחידה תשתית ניקוז ומפריד דלק/מים, הטיפול בשפך יהיה כלהלן :

- 1) יש לאגום את שפך הדלק באמצעות שרולי ספיחה/ספיגה תקניים המושברים ע"י מרכז דלק.
- 2) ככלל יש להשתמש כאמצעי ספיגה/ספיחה רק באמצעים תקניים המושברים ע"י מרכז הדלק.
- 3) יש לשאוב את השפך לתוך חביות או דלקנים, המושברים ע"י מרכז דלק. במידה והיחידה לא מצליחה להשתלט בכוחות עצמה על השפך, יש לפנות לבסיס דלק מרחבי לקבלת פתרון.
- 4) יש לאסוף את שאריות הדלק, שנותרו בתום השאיבה, באמצעות תפזורת ספיחה או אמצעי ספיגה וספיחה אחרים אשר ברשות היחידה (פריטים תקניים המושברים ע"י מרכז דלק).

ד. אמצעי ספיגה/ספיחה משומשים יטופלו כמפורט בסעיף 'טיפול בפריטים ובפסולת מזוהמת בדלקים ושמיים'.

58. טיפול בשפכי דלק ע"ג קרקע חשופה (ללא משטחי בטון או מפרידי דלק/מים)

א. כל שפך יש לאסוף באופן מיידי וללא דיחוי ע"י שימוש באמצעים תקניים המושברים ע"י מרכז דלק (ראה נספח).

ב. הקרקע המזוהמת עליה נשפך הדלק תטופל באופן הבא :

- 1) יש לנתק מגע בין קרקע מזוהמת לקרקע נקייה (ויזואלית וריח).
- 2) קרקע מזוהמת יש לאחסן בכלי בלתי חדיר עם מכסה עליון בלתי חדיר למים (כיסוי מפני גשם). ניתן לאחסן גם על גבי יריעות ניילון או PVC באתר מקורה או תחת כיסוי ניילון (למנוע חדירת מים/גשמים).
- 3) את האתר המכיל קרקע מזוהמת יש לתחם ולמנוע כניסת בלתי מורשים.
- 4) יש לשלט את האתר "זהירות קרקע מזוהמת".
- 5) לאחר איסוף השפך והקרקע המזוהמת יש לפנות למרכז הדלק ליצירת קשר עם חברה לטיפול בקרקע.

59. אישור

אישור תוא"ר מקל"ר 48

יוסי אילוק, תא"ל

קצין הלוגיסטיקה הראשי

נספח א' – רשימת אמצעים לטיפול בשפכי דלק ואפיונם (לשימוש ברמת היחידה) A

שיטת טיפול בתום שימוש	דוגמאות שימוש	יעוד	נפחי שפך	אמצעי
<p>1. יש לאסוף את החומר בתום השלמת הפעולה. 2. במקרה של ספיגת שמן משומש יפונה לאתר סילוק פסולת רעילה, בשאר המקרים יפונה עם האשפה הרגילה.</p>	<p>1. ספיגת טפטופים ושוליות קטנות במקומות מוגבלי גישה. 2. ספיגת שכבת שפך דקה על פני שטח נרחב.</p>	<p>1. ספיגת שפכים וטפטופים בשכבות דקות על פני שטח נרחב.</p>	<p>ליטרים בודדים</p>	<p>תפזורת ספיחה (מק"ט 699705080)</p>
<p>1. ניתן לשימוש חוזר ע"י סחיטה למיכל ניקוזים. 2. אין לאחסן פריטים משומשים גם אם הינם מיועדים לשימוש חוזר. 3. יש לפנות לאתר סילוק פסולת רעילה בתום השימוש.</p>	<p>1. ספיגה, ניגוב כלים מכניים, חלקי מכונות ומנועים משמן עודף. 2. ספיגת טפטופים, הנוצרים כתוצאה מהעבודה השוטפת במערכות דלק ושמן.</p>	<p>1. ספיגת שכבות דקות של שפכים וניגוב משטחים.</p>	<p>עד כ- 1 ליטר</p>	<p>מטלית ספיגה (מק"ט 699404288)</p>
<p>1. השפך המטופל ייאסף ע"י אחד האמצעים הסופגים המוזכרים לעיל ויטופל בהתאם.</p>	<p>1. ניקוי משטחים בסדנאות, נשקיות ומטבחים משמנים ודלקים. 2. ניקוי חלקי חילוף של מנועים ומערכות ממוכנות.</p>	<p>1. ניקוי משטחי בטון ואספלט. 2. ניקוי חלקי חילוף.</p>	<p>עד כ- 5 ליטר</p>	<p>ממיס דלקים ושמנים (מרוכז) (מק"ט 699705675)</p>
<p>1. מיועד לשימוש חד פעמי. 2. במקרה של ספיגת שמן משומש יפונה לאתר סילוק פסולת רעילה, בשאר המקרים יפונה עם האשפה הרגילה.</p>	<p>1. ספיגת שאריות בנשקיות (בשולחנות העבודה ומתחת למדפי האחסון). 2. ספיגת שפכים קטנים בעת מילוי מיכלי דלק. 3. ספיגת שפכים קטנים בעת החלפת שמן בכלי רכב בשטח.</p>	<p>1. ספיגת שוליות וטפטופים. 2. נטרול השפכים (למעט שמן משומש).</p>	<p>עד כ- 10 ק"ג/ליטר</p>	<p>כרית ספיחה (מק"ט 699706388)</p>
<p>1. מיועד לשימוש חד פעמי. 2. במקרה של ספיגת שמן משומש יפונה לאתר סילוק פסולת רעילה, בשאר המקרים יפונה עם האשפה הרגילה.</p>	<p>1. ספיגת שפכים בקנה מידה קטן בתחנות דלק וסדנאות. 2. ספיגת שפכים קטנים בעת מילוי מיכלי דלק. 3. ספיגת שפכים קטנים בעת החלפת שמן בכלי רכב בשטח.</p>	<p>1. תיחום שפך ומניעת התפשטותו. 2. נטרול השפכים (למעט שמן משומש).</p>	<p>עד כ- 10 ליטר</p>	<p>שרוול ספיחה קצר (מק"ט 699704270)</p>

מוגבל

מס' ההוראה: 11.01.10

עמודים: 12 מתוך 11

תאריך עדכון: אוקטובר 2017

שיטת טיפול בתום שימוש	דוגמאות שימוש	יעוד	נפחי שפך	אמצעי
1. מיועד לשימוש חד פעמי. 2. במקרה של ספיגת שמן משומש יפונה לאתר סילוק פסולת רעילה, בשאר המקרים יפונה עם האשפה הרגילה.	1. כל מקרה של פגיעה במיכל או צנרת דלק ושפך בקנה מידה של עשרות ליטרים ויותר.	1. תיחום שפך גדול ומניעת התפשטותו. 2. נטרול השפכים (למעט שמן משומש).	מעל כ- 10 ועד כ 100 ליטר	שרוול ספיחה ארוך (מק"ט 699706361)
1. השפך שנשאב ירוכז ויפונה כסולר ניקוזים.	1. שאיבת מים ודלק משוחות ומאצרות.	1. שאיבת השפך.	מעל כ- 10 ועד כ- 500 ליטר	ערכה יחידתית לשאיבת שפכים (מק"ט 699705659)